

Verslag Regioavonden “Samenwerken en Verbinden”

Datum	Plaats	Aanwezigen
23 september 2015	De Bron, Hardinxveld-Giessendam	48 personen (o.a. 21 kerken, 12 predikanten)
24 september 2015	Koningskerk, Zwolle	84 personen (o.a. 38 kerken, 22 predikanten)

Vooraf

Krimpende ledenaantallen, teruglopende financiële middelen, langdurig openstaande vacatures in kerkenraad en commissies, nieuwe ontwikkelingen en behoeftes rond de inzet van predikanten...

De uitdagingen in ons kerkverband liegen er niet om! Niet alle kerken merken dit, maar voor andere gemeenten zijn deze uitdagingen pijnlijk actueel. Hoe kunnen wij als kerken in deze uitdagende context van elkaar leren? Elkaar helpen?! Welke rol speelt (classicale) samenwerking hierin en wat zijn de behoeftes, mogelijkheden en kansen?!

De regioavonden “Samenwerken & Verbinden” van Steunpunt Kerkenwerk en Predikantenvereniging | CGMV op 23 en 24 september gaf kerken en predikanten de mogelijkheid over deze uitdagingen na te denken. Het delen van ervaringen en het van elkaar leren draagt bij aan de visie- en beleidsvorming rond deze uitdagende vragen!

Plenaire start

De avonden begonnen met een korte plenaire presentatie door de voorzitters van beide verenigingen, Piet Mars (SKW) en Sijtze de Bruine (Predikantenvereniging | cgmv). De hand-out van deze presentatie treft u aan achter [deze link](#).

Workshops

In drie workshops kreeg iedereen ruimte om door te praten over:

1. Toekomstgericht kerk zijn ... betekent dat meer samenwerken?
2. Mobiliteit van predikanten... andere wegen bewandelen?
3. Dynamisch Verbinden.. Hoe zijn kerkenraad en predikant (dynamisch) verbonden?

Hieronder is een samenvatting opgenomen met de meest genoemde punten van beide avonden.

Workshop 1, Toekomstgericht kerk zijn:

- Ontwikkelingen in kerk en maatschappij volgen elkaar snel op, de geschetste problemen zijn herkenbaar, maar worden verschillend ervaren.
- Plaatselijke kerken wachten te lang met zoeken van externe ondersteuning.
- De autonomie van de plaatselijke kerk kan samenwerking of andere inzet en mobiliteit van predikanten in de weg zitten.
- Plaatselijk kan niet alles worden opgelost, soms door gebrek aan ambtsdragers met voldoende kennis en capaciteiten. In dit kader kan een professionelere opzet van visitatie een middel zijn om problemen eerder te signaleren.
- Om regionaal samen te werken en anders na te denken over kerkelijke structuren wordt de classes het meest genoemd. Een parallel wordt getrokken met het presbyteriaanse

Stellingen workshop 1

Samenwerken is VOORWAARDE voor de kerk van de toekomst!

Predikanten MEER regionaal inzetten op gaven & talenten.

Plaatselijke problemen SAMEN oplossen.

- model, waarbij een predikant regionaal wordt benoemd. In hoeverre vormt de nieuwe kerkorde mogelijkheden of onmogelijkheden voor dit soort structurele veranderingen?
- De jonge(re) generatie heeft niets meer met het landelijk instituut, maar zoekt wellicht wel naar nieuwe vormen van ondersteuning en samenwerking.
 - Als er meer gewicht bij de classis komt te liggen dan moet er wel verandering in die bestuurlijke structuur worden aangebracht. De huidige wijze van afvaardiging is daarvoor niet geschikt. Wel zijn er goede praktijkvoorbeelden waar predikanten op classisniveau wekelijks bij elkaar komen en de vruchten plukken van deze intervisie.
 - Er lijkt sprake van een geestelijk probleem, zeker als we de problematiek in onze kerken breder trekken (leegloop, verminderd geefgedrag, tweede kerkdienst, pluriformiteit in gemeenten, etc.). Dit vraagt opnieuw aandacht voor basale geestelijke uitgangspunten van ons "kerk-zijn".
 - De GKv is een kleine wereld. Dit kan voor predikanten bedreigend zijn. Wellicht moet worden gedacht aan een vertrouwenspersoon of begeleidingscommissie per classis.
 - Problemen zijn te voorkomen als kerken de beschikbare instrumenten preventief inzetten.
 - In het kader van verwachtingsmanagement is het goed het profiel van een predikant terug te brengen tot enkele basale taken die voor iedereen goed te begrijpen zijn.
 - Het huidige systeem van roepen/beroepen is uit de tijd omdat er meer vraag ontstaat naar flexibele en meer gavengerichte inzet van predikanten.
 - De Predikantsmaster van de TU is verbeterd. Een betere monitoring op de geschiktheid als predikant maakt de kandidaten beter beducht op hun taak in de kerken. In dat kader wordt ook verplichtstelling van PEP als optie genoemd.
 - Out of the box denken betekent ook het lef hebben na te denken over landelijke fondsvorming voor jonge (ervaringsplaatsen) of oudere predikanten (transitie/mobiliteit).

Workshop 2, Mobiliteit van predikanten:

- Functioneringsgesprekken worden lang niet altijd gevoerd. Soms door gebrek aan deskundigheid.
- Het onderling bespreekbaar maken van functioneren is een goede zaak, maar dan moeten mobiliteitsmogelijkheden wel onder handbereik zijn.
- Het creëren van een veilige omgeving is voorwaarde, een kundige begeleidingscommissie is van wezenlijk belang.
- Een predikant kan zich door samenwerking (in een team) ontwikkelen in zijn eigen kwaliteiten. Hij hoeft geen solist meer te zijn.
- Onderlinge ruiling is slechts een middel. Ruiling naar aanleiding van (bijna) conflictsituaties kan leiden tot problemen.
- Mobiliteit en beroepingswerk zou centraler geregeld moeten worden. Bijvoorbeeld landelijk (predikanten in landelijke dienst) of regionaal (classis). Een nadeel daarvan is dat gemeenteleden niet veel meer hebben met landelijke kerkelijke initiatieven. En een classis is soms te klein om een centrale rol te spelen.
- Wellicht is samenwerking regionaal vorm te geven (predikanten in een maatschap) en kunnen financiën en de rechtspositie meer op landelijk niveau worden georganiseerd.
- Een verplichte mobiliteit (bijvoorbeeld na 5 jaar) is niet wenselijk. Dit is per situatie verschillend. Ook veranderingen in kerkenraad en gemeente kunnen aanleiding zijn langer aan te blijven. Bovendien kan een dergelijke verplichting negatieve invloed hebben op het predikantsgezin.
- Ook naar andere aspecten moet worden gekeken, zoals het laten solliciteren van een predikant of het samenvoegen van de drie traktementsschalen naar één.

Stellingen workshop 2

Er rust te veel taboe op bespreken functioneren van predikant in relatie tot tijdig omzien naar een andere gemeente.

Onderlinge ruiling moet als instrument geaccepteerd worden om mobiliteit te bevorderen.

Mobiliteit zou landelijk gecoördineerd moeten worden om plaatselijke gemeenten te ontlasten.

Workshop 3, Dynamisch verbinden:

- Het eerder inschakelen van externe hulp wordt als een lastig punt gezien. Kerken zijn geneigd eerst zelf naar een oplossing te zoeken. Bovendien wordt een gezamenlijk probleem niet altijd door iedereen erkend, laat staan dat het probleem voldoende duidelijk is.
- Een positieve invalshoek kan helpen. Dus periodiek bespreken waar verbeterpunten liggen, daar advies over inwinnen, om uiteindelijk problemen te voorkomen.
- Het begint bij zelfreflectie van kerkenraad en predikant; wanneer kunnen we het zelf niet meer aan?
- Een periodieke omgevingsanalyse mag het onderlinge gesprek niet vervangen. Als kerkenraad ervaart men een regelmatige evaluatie of hei-sessie als positief.
- Een aanvullende analyse, waarbij ook de gemeente wordt betrokken, zou bijvoorbeeld eens per 5 jaar wenselijk zijn.
- Visitatie vanuit de classis werkt lang niet overal. Op zich een goed instrument mits de competenties van de visitatoren daarbij aansluiten.
- Een dergelijke visitatie moet worden uitgebreid naar het predikantsgezin en naar de gemeente. Daarbij moeten de visitatoren ook bevoegdheden krijgen om bepaalde signalen om te zetten in acties. Dit kan tegenstrijdig zijn aan de plaatselijke zelfstandigheid van de kerkenraad.
- Ook bij dit onderwerp geldt dat het Geestelijke doel van de kerk niet uit het oog moet worden verloren. Dus niet alleen methodisch en activistisch, maar in combinatie met afhankelijkheid en geloof.

Stellingen workshop 3

Kerken moeten eerder externe hulp inschakelen.

De kerkenraad past regelmatig een omgevingsanalyse toe om eigen functioneren te laten beoordelen

Elke classis moet een visitatiecommissie hebben om problemen tijdig op te sporen.

Hoe verder?

SKW en Predikantenvereniging nemen genoemde punten mee in de verdere ontwikkeling van diensten en voorstellen tot veranderingen. Dit wordt gedaan door allereerst alle inbreng uit te werken en in een uitvoerig overleg (brainstorm) om te zetten naar mogelijke oplossingsrichtingen.

In februari 2016 worden concrete voorstellen in de besturen van SKW en de Predikantenvereniging ingebracht om in het voorjaar, tijdens de ledenvergadering, de kerken nader te informeren over te nemen vervolgstappen.